

**Нестерцова-Собакарь
Олександра Володимирівна,**
завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

КОНЦЕПЦІЯ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНА – НАТО

Критеріями визначення провідної, розвиненої, демократичної держави виступають відповідність її міжнародним правовим принципам, стійкість її економічної бази, політичний розвиток та міжнародна співпраця. Для України, яка представляє себе у світовому просторі як країна, що відповідає зазначеним вимогам, дуже важливою є остання складова. Розвиток міждержавних зв'язків, що полягають у взаємній співпраці задля досягнення спільних цілей, має наслідком зближення економічного та соціального аспектів діяльності держав. На сьогоднішній день наша держава тісно співпрацює з Північноатлантичним альянсом, що полягає у конструктивному партнерстві та залученні до діяльності із впливовою політико-військовою організацією. До того ж у зв'язку з подіями останніх років виникла необхідність активізувати партнерську діяльність з НАТО, оскільки виникла гостра необхідність у впровадженні новітніх технологій для захисту території держави.

Дослідження співпраці України з НАТО викликає інтерес у науковців протягом усього періоду незалежності держави. Проте активізація співпраці в останні роки викликає потребу в подальшому науковому дослідженні задля отримання найбільш конструктивних результатів співпраці.

Організація Північноатлантичного договору – Північноатлантичний альянс, або НАТО (від англ. North Atlantic Treaty Organization – NATO) – міжнародна міждержавна організація, військово-політичний союз 28 держав Північної Америки і Європи [1, с. 172]. Коло питань, якими займається НАТО, є дуже розгалуженим, з чого можна зробити висновок про той факт, що організація займає досить поважне місце у світовому просторі та націлена на забезпечення миру у світі.

Зважаючи на важливість правовідносин Україна – НАТО, співпраця базується на значній кількості нормативних актів та міжнародних договорів, які забезпечують законність та цілеспрямованість діяльності. Основоположними документами на сьогодні визначаються Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору від 9 липня 1997 р. і Декларація про її доповнення від 21 серпня 2009 р. Співпраця у практичних сферах регулюється близько 30 угодами між Україною та НАТО.

Концепція співробітництва між НАТО та Україною полягає у системі організації співпраці, яка охоплює такі питання: операції з підтримання миру,

реформування структур безпеки і оборони, безпосереднє військове співробітництво й озброєння, планування на випадок надзвичайних станів цивільного характеру, громадська дипломатія. Співробітництво у багатьох галузях активізується, маючи на меті підвищити здатність України гарантувати власну безпеку з огляду на останні події у східній частині держави [2, с. 35].

Суттєву частку завдань конструктивного партнерства становлять заходи, які стосуються співпраці, спрямованої на реформування й розвиток Збройних Сил України. Спектр цих завдань надзвичайно широкий та охоплює напрями від оборонного планування і бюджетної політики до боротьби з проявами корупції та ліквідації надлишкових боєприпасів і стрілецької зброї [3, с. 6].

Необхідно звернути увагу також на те, що головним механізмом розвитку двостороннього діалогу є Комісія Україна-НАТО, створена в 1997 р. відповідно до положень Хартії про особливе партнерство. Для розвитку практичного співробітництва в рамках Комісії Україна-НАТО створено 5 спільних робочих груп з питань: воєнної реформи (під її егідою здійснюються додаткові окремі консультації експертів з питань реформування сектора безпеки та розвідки України, а також з питань співробітництва України з НАТО у сфері кібернетичного захисту); оборонно-технічного співробітництва; економічної безпеки; планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру; науки і захисту довкілля. Ключовим практичним інструментом здійснення реформ за сприяння Альянсу є Річні національні програми (РНП), запроваджені в 2009 р. згідно з рішенням засідання Північноатлантичної Ради НАТО на рівні міністрів закордонних справ 2–3 грудня 2008 р. [2, с. 38].

Важливим елементом плідної співпраці України та НАТО є підтримка програм та діяльності з боку населення. Слід зазначити, що соціологічні опитування, які здійснюються з цього приводу, мають значну зацікавленість протягом останніх років. Зокрема, інформаційне агентство «УНІАН» наводить такі статистичні дані: у період 2011–2012 років погіршилось ставлення громадян до вступу України в НАТО: з 24 % – в січні 2011 року до 20 % – в лютому 2012 року і до 17 % – в липні 2012 року. Не підтримують вступ України до НАТО 70 % опитаних [4]. Проте у серпні 2015 року директор фонду «Демократичні ініціативи» Ірина Бекешкіна зазначила істотні зміни, які відбулися саме серед українців на Донбасі, у ставленні до Північноатлантичного альянсу. Негативні показники, які становили 95 % на Донбасі, знизилися до 60 %, на сьогоднішній день маємо, за різними опитуваннями, 17–20 % мешканців на Донбасі, які за вступ до Альянсу.

Отже, спираючись на вищезазначене, необхідно підкреслити такі положення. Україна має досить активну позицію стосовно повноправного партнерства із НАТО. Кроки, необхідні для досягнення поставленої мети, держава робить протягом усього часу незалежності, про що свідчать постійні переговори керівництва держави з відповідними особами організації, спільні дії, спрямовані на забезпечення мирного та гідного співіснування у світі, а також інші заходи, нормативні та організаційні, що забезпечують прогрес у напрямку до повноцінної співпраці Україна-НАТО.

1. Романенко Є. О. Україна – шлях до НАТО. *Публічне урядування*. 2015. № 1. С. 171–179.
2. Долгов І. О., Алексеєнко А. В. Еволюція партнерства (Україна – НАТО). *Зовнішня політика і дипломатія: досвід, моделі, традиції*. 2012. № 19. С. 30–39.
3. Долгов І. О., Корендович В. Конструктивне партнерство Україна – НАТО: оборонні аспекти. *Наука і оборона*. 2013. № 4. С. 3–7.
4. Уніан: інформаційне агентство. URL: <https://www.unian.ua/world/678931-70-ukrajintsiv-proti-vstupu-do-nato-opituvannya.html>

Мислива Оксана Олегівна,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

УКРАЇНА ТА НАТО – СУЧАСНИЙ ВИКЛИК МАЙБУТНЬОГО НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Можливість відповісти викликам і загрозам ХХІ століття кожною державою світу полягає у визначенні нею стратегічних пріоритетів і цілей, геополітичній взаємодії, потужному прагненні досягти згоди та забезпечити мир і спокій, стримувати сторонню агресію. Як свідчить світова практика, у сучасному світі гарантії національної безпеки здебільшого забезпечуються силою чи погрозою застосування такої сили, і військова могутність є одним з чинників сили держави.

Враховуючи, що жодна країна світу не спроможна самотужки забезпечити безпеку своєї країни без зброї та домовленостей, вони об'єднуються в різноманітні союзи, коаліції та альянси. Одним із таких лідерів є «трансатлантичний форум» для проведення країнами-союзниками консультацій з будь-яких питань, що зачіпають життєво важливі інтереси його членів, включаючи події, здатні поставити під загрозу їхню безпеку. Це – НАТО, однією з декларованих цілей якого є забезпечення стримування будь-якої форми агресії стосовно території будь-якої його держави-члена або захист від неї.

Безперечно, тривала гостра ситуація на Сході України в районі проведення антитерористичної операції, анексія Криму на фоні економічних негараздів у країні та росту злочинності, які знижують обороноздатність країни, актуалізувало неоднозначне для вирішення питання членства України в НАТО. Президент України підписав Указ «Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО на 2017 рік» [1]. Ця програма передбачає подальший розвиток політичного діалогу України з НАТО та нарощування всеохоплюючої практичної співпраці з Альянсом із залученням експертних, фінансових, матеріально-технічних та інших можливостей НАТО та держав-членів Організації для посилення обороноздатності України та